MCBU SBED
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
MANISA CELAL BAYAR UNIVERSITY JOURNAL OF INSTITUTE OF HEALTH SCIENCE
ISSN: 2147-9607

ARAŞTIRMA MAKALESİ
RESEARCH ARTICLE
MCBU-SBED, 2017, 4(4): 1039-1043

Ebelik 4. Sınıf Öğrencilerinin Mesleği Seçme Nedenleri ve Mezuniyet Sonrası İstihdam Planları

Selda İLDAN ÇALIM[1], Emine ÖZTÜRK[1], Seval CAMBAZ ULAŞ[1], Yonca ÇİÇEK OKUYAN[1] Hülya DEMİRCİ[1]

Gönderim Tarihi / Received: 25.12.2017
Kabul Tarihi / Accepted: 28.12.2017
[1] Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü Manisa Türkiye
*Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Selda İLDAN ÇALIM, e-mail: seldaildan@gmail.com.tr

ÖZ

Amaç: Bireylerin meslek seçimi ve istihdam planı, hayatının en önemli kararlarından olup tüm yaşamını etkilemektedir. Bu çalışmanın amacı ebelik 4. Sınıf öğrencilerinin meslek seçim nedenlerini ve istihdam planlarını incelemektir.
Gereç ve Yöntem: Araştırma tanımlayıcı tiptedir. Araştırmanın evren ve örneklemini, 2016-2017 eğitim öğretim yılı Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü 4.sınıf öğrencileri (n=85) oluşturmuştur. Veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanmış 27 sorudan oluşan anket formuyla toplanmıştır.
Bulgular: Ebelik öğrencilerinin yaş ortalaması 22,0±1,5 (Min:19-Max:32) bulunmuştur. Öğrencilerin %31,8'i devlet yurdunda kalmaktadır; çalışanların oranı %4,7'dir. Öğrenci ebelerin çoğu (%70,6) mesleği isteyerek seçtiğini belirtmiştir. Bu kararı, ebe olmak istediği için kendisinin verdiğini ifade eden öğrencilerin oranı %51,8'dir. Ebelik öğrencilerinin en fazla çalışılmak istedikleri yerin koruyucu sağlık hizmetlerinin yürütüldüğü birinci basamak sağlık hizmetleri (%78,8) olduğu ve yarısından çoğu (%57,6), mezuniyet sonrası ilk tercih olarak buralarda çalışmayı planladıkları bulunmuştur.
Sonuçlar: Ebelik öğrencilerinin çoğunun, ebelik mesleğini isteyerek seçtiği ve mezun olduktan sonra koruyucu sağlık hizmetlerinin yürütüldüğü birinci basamakta çalışmayı planladıkları saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Ebelik Öğrencileri, Meslek seçimi, İstihdam*

ABSTRACT

Objective: Individuals' occupational choice and employment plan is one of the most important decisions of their life and affects their life. The aim of this study is to examine the reasons for the choice of profession and the employment plans of the 4th grade students of midwifery.
Materials and Methods: The research is descriptive type. The universe and sample of the research were formed by the 4th grade students (n=85) which was 2016-2017 education year the Faculty of Health Sciences Midwifery Department at Manisa Celal Bayar University. The data were collected by a questionnaire consisting of 27 questions prepared by the researchers.
Results: The mean age of the midwifery students was found as 22, 0±1, 5 (Min:19-Max:32).
31,8% of the students stay in the state dormitory; the proportion of employees is 4,7%. Most of the students of midwifery (70,6%) indicated that they voluntarily selected the profession. The proportion of students who decide for themselves to be a midwife who declared this decision which was 51,8%. It was found that most of the midwifery students wanted to work were primary health care services (78,8%) where preventive health services were conducted and more than half (57,6%) planned to work here as a first choice after graduation.
Conclusions It is determined that most midwifery students were willing to choose a midwifery profession and after graduation they were planning to work in primary health care services where preventive health services were conducted.

Keywords: *Midwifery students, Profession Choice, Employment*

GİRİŞ

Meslek seçimi, insan hayatının en önemli dönüm noktalarından biri olup, aynı zamanda tüm yaşamını etkilemektedir. Kişiler bireysel beceri ve yeterlilikleri doğrultusunda meslek seçimlerini yaparak kendilerini geliştirme ve gerçekleştirme olanaklarına ulaşırlar (1-3). Mesleği değerli kılan en önemli faktör tartışmasız insanlığa hizmet etme ilkesi ile bütünleşmesidir. Fakat ülkemizde meslek seçimi gençlerin özel ilgi alanları ve yetenekleri doğrultusunda gerçekleşememektedir. Bu nedenle meslekten memnuniyetsizlikleri de artmaktadır (2). Ebelik, toplum sağlığı sorunlarının çözümünde ve toplum sağlığını geliştirme çabalarında giderek önem kazanan bir meslektir (3-5). Ebelik mesleği, sağlığın korunması ve geliştirilmesi için gebelik öncesi, gebelik, doğum ve doğum sonu dönemde önemli bazı sorumluluklara sahip olmayı gerektirir. Bu nedenle mesleği seçerken kişilerin istekliliği ebelik hizmetlerinin yürütülmesinde büyük önem arz etmektedir (6).

Ebelik öğrencileri mesleği tercih ederken, genellikle lisansüstü bir programa yerleşebilmek için puanına göre tercih yapmaktadır. Mezuniyet sonrası iş bulma kolaylığının olması da bu tercihi cazip hale getirmektedir. Daha önceden ebelik mesleği hakkında hiç bilgisi olmadan ebelik bölümünü tercih edip gelen öğrencilerin sayısı da hiç azımsanmayacak orandadır (7-9).

Lisans eğitimi süresince meslek için gerekli bilgi ve beceri ile donanmış ebelik öğrencilerinin, mezun olduktan sonra hangi alanda çalışmayı planladıkları, mesleği ne kadar içselleştirdiği hakkında da bilgi verir. Ebeler, mezuniyet sonrası görev tanımına uygun olarak gebelik, doğum ve doğum sonu bakım hizmetlerinin sunulduğu kurum ve kuruluşlarda görev almaları beklenir. Fakat

hastane politikaları, hemşire ya diğer sağlık personelinin yeterli sayıda olmaması nedeniyle ebelerin çok farklı birimlerde çalıştırıldı görülmektedir. Bazen, ebeler de kendi alanı dışındaki bir birimde çalışmayı tercih edebiliyor ki bu ebeler genellikle mesleği isteyerek tercih etmeyenlerdir (1.5.8.9).

Meslek tercihi, bir insan tüm hayatının dengelerini etkileyen önemli bir konudur. Bu tercih, aynı zamanda yapılan işin ve hizmetin kalitesini dolayısıyla da toplumu etkiler. Özellikle işinin merkezinde 'insanın' olduğu sağlık çalışanlarının mesleğini severek ve isteyerek yapıyor olması hem kendi dinamiklerini hem de hizmet verdiği toplumu etkileyen önem sahiptir. Ebelik öğrencilerinin mesleğe bakışa açıları ve memnuniyetiyle ilgili son yıllarda yapılan çalışmaların pozitif yönde olması umut vericidir (1,7-11).

Ebelik öğrencilerinin mesleği ile ilgili memnuniyet durumu ve mesleğini sevmesi daha kaliteli bir bakımın sunulması için oldukça önemlidir. Mesleğini isteyerek seçen ve bu alanda çalışmak isteyen ebelerin içsel motivasyonu ve verdiği hizmetin yararlılığı da daha yüksek olacaktır. Bu çalışma, ebelik öğrencilerinin mesleği seçme nedenlerini ve mezuniyet sonrası istihdam planları ile ilgili düşüncelerini saptamak amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Araştırma tanımlayıcı tiptedir. Araştırmanın evren ve öreneklemini, 2016-2017 eğitim öğretim yılı Ebelik Bölümü 4.sınıf öğrencileri (n=85) oluşturmuştur. Veriler, araştırmacılar tarafından oluşturulan ve 27 sorudan oluşan anket formuyla; yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak 15-20 Mayıs 2017 tarihleri arasında doldurulmuştur. Anket formunda, öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri, mesleği seçme nedenleri, mezuniyet sonrası hangi birimlerde çalışmak istedikleri gibi sorular yer almaktadır. Araştırmanın kurum izni alınmıştır. Verilerin analizinde SPSS 15,0 paket programı kullanılarak sayı ve yüzde dağılımlarına bakılmıştır.

BULGULAR

Ebelik öğrencilerinin mesleği seçme nedenleri ve mezuniyet sonrası istihdam planlarını incelediğimiz çalışmada öğrencilerin yaş ortalaması 22,0±1,5 (Min:19-Max:32) bulunmuştur. Çalışmaya katılan öğrencilerin %41,2'si düz lise mezunudur. Öğrencilerin %83,5'i gelir durumunun gider durumuna eşit olduğunu; %89,4'ü aile tipinin çekirdek olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin çoğunun annesinin (%77,6) ev hanımı olduğu, babalarının (%60,0) ise memur, işçi ya da emekli olduğu bulunmuştur. Anne ve babası sağ olup birlikte yaşayanların oranı %90,6'dır. Öğrencilerin %31,8'i devlet yurdunda kalmaktadır; çalışanların oranı %4,7'dir (Tablo 1).

Öğrenci ebelerin mesleği seçme durumları incelendiğinde; çoğunun (%70,6) mesleği isteyerek seçtiği bulunmuştur. Mesleği seçme nedenlerinin birden fazla olduğunu belirten öğrenci ebelerin %51,8'i "ebe olmak istediği için bu seçime kendilerinin karar verdiğini" belirtmiştir. Bununla birlikte, diğer mesleği seçme nedenleri sırasıyla; iş bulma kolaylığı (%24,7), aile isteği (%23,5) ve puanının yettiği herhangi bir lisansüstü bir programa (%22,4) yerleşmedir. Öğrencilerin neredeyse yarısı (%45,9) ebelik mesleğinden çok memnun olduğunu ve %36,4'ü ise sadece memnun olduğunu ifade etmiştir. Ebelik mesleğinden kısmen memnun olan ya da memnun olmadığını ifade edenlerin oranı %17,6'dır. Öğrencilerin %75,3'ü, ebelik mesleğinin kişilik özelliklerine uygun olduğunu belirtmiştir. Mezuniyet öncesi dönemde mesleğe hazır olduğunu düşünen öğrencilerin oranı % 62,4'dür. Öğrencilerin %45,9'u mesleğini yurtdışında yapmayı düşündüğünü ifade etmiştir (Tablo 2).

Ebelik öğrencilerinin, birden fazla belirttikleri, mezuniyet sonrası çalışmayı planladıkları yerler incelendiğinde, çoğunun (%78,8) koruyucu sağlık hizmetlerinin yürütüldüğü birinci basamak sağlık hizmetlerinde çalışmayı istediği bulunmuştur. Buna paralel olarak öğrencilerin tercih sıralaması yaptığı çalışma alanlarından, ilk tercih olarak koruyucu sağlık hizmetleri bulunmuştur (%57,6) (Tablo 3). Öğrencilerin mezuniyet sonrası ikinci tercih olarak çalışmak istedikleri yer 'Devlet Hastanesi Doğum Salonu' (%33,3), üçüncü tercih ise 'Devlet Hastanesi Gebelik ve Doğum ile ilgili birimler' (%9,1) olduğu saptanmıştır.

TARTIŞMA

Doğru meslek seçimi, bireyin kendisini değerli hissetmesini, yaşamında başarılı ve mutlu olmasını ve toplum içinde kabul görmesini etkileyen önemli bir karardır. Bu durum, bireyin kendi içsel motivasyonu ve mutluluğu için önemli olmakla birlikte yaptığı işin kalitesini de etkilemektedir. Özellikle sağlık hizmetleriyle ilişkili tüm mesleklerde bu içsel motivasyonun olması bakımın kalitesi için oldukça elzemdir (1,5,11,12).

Ebelik öğrencilerin meslek seçiminin kendi kararı olup olmadığı ya da kararı verirken belirleyici faktörlerin neler olduğu, öğrencilik ve mezuniyet sonrası yaşamı da etkileyen önemli bir konudur. Yurtsal ve ark.'nın (2014) ebelik öğrencilerinin mesleğe ilişkin görüşlerini incelediği çalışmada, öğrencilerin meslek seçim nedenleri de araştırılmıştır. Bu nedenlerin; iş bulma kolaylığı (%42,0), kendi isteği (%39,8), ailesinin isteği (%10,6), dershanenin yönlendirmesi (%5,4) ve yanlış kodlama (%2,2) olduğu bulunmuştur (3). Erkal ve ark.'nın (2012), ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin mesleği seçme nedenlerini araştırdığı çalışmada, ebelik öğrencilerinin ilk iki meslek seçme nedeni "puanının yetmesi' (%25,4) ve 'iş bulma' kolaylığı olduğu bulunmuştur (%24,1) (7).
Diğer bir çalışmada öğrencilerin %19,8'i ailesinin isteği, %16,7'si puanının yetmesi, %9,8'i iş bulma kolaylığı nedeniyle mesleği seçtiklerini ifade etmiştir. Ebelik bölümü öğrencilerinin %65,9'u kendi isteği ile bölümü seçtiğini belirtmiştir (1). Yüksekol ve ark.'nın (2017), ebelik öğrencilerinin mesleğe bakış açıları ve gelecekten beklentilerinin belirlenmesi amacıyla yaptıkları çalışmada; öğrenciler, mesleği seçerken ailesinin bu seçimini olumlu olarak etkilediğini (%71,6); fakat

öğrencilerin %64,4'ü mesleği seçerken meslek hakkında yeteri kadar bilgilerinin olmadığı belirtmiştir (13).

Tablo 1. Öğrenci Ebelerin Sosyo-Demografik Özellikleri

Özellik		n	%
Yaş Grubu (Ort-SS) 22,0±1,5 (Min:19-Max:32)	22 yaş ve altı 23 yaş ve üzeri	46 39	54,1 45,9
Mezun olduğu lise	Düz lise Fen, Anadolu ve süper lise Meslek ve diğer lise	35 28 22	41,2 32,9 25,9
Gelir durumu	Gelir giderden az Gelir gidere eşit Gelir giderden fazla	9 71 5	10,6 83,5 5,9
Aile tipi	Çekirdek aile Geniş aile	76 9	89,4 10,6
Annenin mesleği	Ev hanımı Memur, işçi, emekli Serbest meslek, esnaf, diğer	66 16 3	77,6 18,8 3,5
Babanın mesleği	İşsiz Memur, işçi, emekli Serbest meslek, esnaf, diğer	6 51 28	7,1 60,0 32,9
Anne ve babanın durumu	Anne baba sağ birlikte Anne baba sağ boşanmış Anne hayatta değil Baba hayatta değil	77 3 2 3	90,6 3,5 2,4 3,5
Barınma yeri	Devlet yurdu Özel yurt Aile yanı Kira	27 28 12 18	31,8 32,9 14,1 21,2
Çalışma durumu	Evet Hayır	4 81	4,7 95,3
Toplam		85	100,0

Tablo 2. Öğrenci Ebelerin Mesleği Seçme ve Memnuniyet Durumları

Özellik		n	%
Mesleği isteyerek seçme durumu	Evet Hayır	60 25	70,6 29,4
Ebelik bölümünü seçme nedeni*	Ebe olmak istediği için İş bulma kolaylığı Ailemin isteği Puanının yettiği lisansüstü bir programa yerleşmek için	44 21 20 17	51,8 24,7 23,5 22,4
Meslekten memnun olma durumu	Çok memnun Memnun Kısmen memnun ya da memnun olmayan	39 31 15	45,9 36,5 17,6
Mesleğin kişilik özelliklerine uygunluğu	Evet Kısmen Hayır	64 20 1	75,3 23,5 1,2
Mesleğe hazır olma durumu	Evet Kısmen Hayır	53 31 1	62,4 36,4 1,2
Mesleği yurt dışında yapmayı düşünme	Evet Hayır	39 46	45,9 54,1

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Tablo 3. Ebelik öğrencilerinin Mezuniyet Sonrası Çalışmak İstedikleri Yer ve Birimler

Özellik		n	%
Çalışmak istenen yer*	Koruyucu sağlık hizmetleri ** Özel/Devlet hastanesi doğum salonu ve doğumla ilgili birimler Eğitim-Öğretim alanları*** Özel/Devlet Hastanesi gebelik ve doğum dışındaki birimler	67 52 40 9	78,8 61,2 47,1 10,6
Çalışmak istenen yer sıralaması (ilk üç tercih) (n=85)	Koruyucu sağlık hizmetleri Devlet Hastanesi doğum salonu Devlet Hastanesi gebelik ve doğum ile ilgili birimler	49 28 8	57,6 33,3 9,1

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.
**Aile Sağlığı Merkezleri, Toplum Sağlığı Merkezleri
***Sağlık Meslek Liselerinde Öğretmenlik/ Akademisyenlik

Yücel ve ark.'ı (2017), öğrencilerin ebelik bölümünü tercih etmelerindeki en belirleyici faktörün iş bulma kolaylığı olduğunu belirtmektedir (9). Tezel ve Arslan (2002), sağlık yüksekokulu öğrencilerinin mesleği seçme nedenleri ile ilgili yaptıkları çalışmada; %19,8 aile isteği, %9,9 kendi isteği, %48,3 rastlantı sonucu, %14,3 ekonomik neden, %7,7 ise yüksekokulu mezunu olabilmek için mesleği tercih ettiğini bulunmuştur (8). Bu çalışmada, öğrenci ebelerin çoğunun (%70,6) mesleği isteyerek seçtiği bulunmuştur. Mesleği seçme nedenlerinin incelendiğinde ise; %51,8'i "ebe olmak istediği için bu seçime kendilerinin karar verdiğini"; %24,7'si iş bulma kolaylığı, %23,5'i ailesinin isteği ve %22,4'ü ise puanının yettiği herhangi bir lisans programa yerleşmek için olduğunu belirtmiştir. Çalışma sonuçları, diğer çalışmalarla karşılaştırıldığında meslek seçiminin kendi kararları olduğunu belirten öğrenci ebelerin oranı oldukça yüksek bulunmuştur. Bilgin ve Ocakçı'nın (2011) çalışmasında kendi isteğiyle meslek tercihi yapan öğrenci ebelerin oranı da (%65,9) yüksek olup sonuçlar benzer özelliktedir. Bununla birlikte ikinci ve üçüncü sırada meslek seçim nedenleri olan 'iş bulma kolaylığı' ve 'puanın yetmesi' diğer yapılan çalışma sonuçlarıyla karşılaştırdığında benzerdir. Çalışmanın örneklem sayısı nedeniyle bu farklılıkların yaşanabileceği düşünülmüştür. Bilgin ve Ocakçı'nın, Türkiye'deki ebelik öğrencileriyle (n=834) yaptıkları çalışma sonuçlarının, ortalama bir değer verdiği düşünülürse; çalışma sonucunda ortaya çıkan öğrencilerin meslek seçimi ile ilgili kararının bu çalışmayla yakın sonuçlar içerdiğini söyleyebiliriz.

Ebelik bölümü öğrencilerinin meslek tercihlerinde en belirleyici faktörden biri iş bulma kolaylığıdır. Türkiye istatistik kurumunun (TÜİK) işgücü 2017 istatistik raporuna göre işsizlik oranı %10,6'dır (14). TÜİK'in 2015 raporunda; istihdam oranının en yüksek (%83,1) olduğu alanın "Sağlık' olduğu; Türkiye'de en az işsizliğin olduğu (%3,2) ikinci sektörün de "Sağlık" olduğu belirtilmiştir (15). Bu nedenle öğrenci ebelerin meslek

seçerken kararını etkileyen belirleyici faktörlerin başında iş imkânının gelmesi beklenen bir sonuçtur

Ebelik bölümü öğrencilerinin mezuniyet sonrası hangi alanlarda çalışmak istedikleri, tercihleri mesleki motivasyonları hakkında da bilgi vermektedir. Huicho ve arkadaşlarının (2015) Peru'da ebe, hemşire ve tıp öğrencilerinin meslek tercihlerinin ardındaki faktörleri inceledikleri nitel bir çalışmada; ebe ve hemşirelerin kırsala alanda çalışmaya daha eğilimli oldukları bulunmuştur (4). Karaoğlu ve ark.'ı (2007) öğrencilerin %65,4'ünün; Yücel ve ark.'ı (2017) ebelik öğrencilerinin %33,1'inin; Hollanda'da dördüncü sınıf ebe lisans öğrencilerinin %85,0'ının birinci basamak sağlık hizmetlerinde çalışmak istediği bulunmuştur (5,9,12). Hollanda'da ebeler, bağımsız rollerinin daha fazla olduğu birinci basamak sağlık hizmetlerinde çalışmayı tercih etmektedir (5). Çalışmamızda, ebe öğrencilerin mezuniyet sonrası en yüksek oranda tercih ettikleri (%78,8) ve birinci tercih olarak belirttikleri (%57,6) istihdam alanı birinci basamak sağlık hizmetleridir. Aile Sağlığı Merkezleri, Temel Sağlık Hizmetleri, Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Danışmanlık hizmetlerini içeren birinci basamak sağlık hizmetlerinin tercih nedenlerinin bu kadar yüksek olması dikkat çekicidir. Koruyucu sağlık hizmetleri olarak adlandırılan birinci basamak sağlık hizmetlerinin diğer alanlar göre daha fazla tercih edilmesinin nedenleri olarak; çalışma sistemi olarak nöbetlerin olmaması, sözleşmeli personel olarak işe girebilme ve aylık ücretlerin diğer alanlara göre daha cazip olmasının etkili olduğu düşünülmüştür.

Hollanda'da ebelik lisans dördüncü sınıf öğrencilerinin %3,0'ı hastanede çalışmak istediğini, %4,5'i lisansüstü eğitim yaparak ikinci ve üçüncü basamakta çalışmayı ya da birincil ve ikincil basamak ebelik bakım hizmetlerinde çalışmayı (%6,0) planladıkları; %1,5'inin ise herhangi bir planlarının olmadığı bulunmuştur (5). Yücel ve ark.'nın (2017) yaptıkları çalışmada ebelik öğrencilerinin %66,9'unun kadın doğum ve çocuk hastalıkları hastanesi ile eğitim, uygulama ve araştırma hastanesinde (ikinci ve üçüncü basamak) çalışmak istedikleri belirlenmiştir (9). Bu çalışmada öğrencilerin mezuniyet sonrası ikinci tercih olarak çalışmak istedikleri yer 'Devlet Hastanesi Doğum Salonu' (%33,3), üçüncü tercih ise 'Devlet Hastanesi Gebelik ve Doğum ile ilgili birimler' (%9,1) olduğu saptanmıştır. Üçüncü basamakta çalışmayı planlayan öğrenci yoktur. Ebelik öğrencilerinin mezuniyet sonrası ilk üç tercihte yer alan istihdam planları kendi görev tanımlarına uygun ve ebelik bakım hizmetlerinin aktif olduğu birimlerdir.

Öğrencilerin lisansüstü eğitim alarak akademisyen ve eğitimci olmayla ilgili görüşlerinin araştırıldığı çalışmalar incelendiğinde; Karaoğlu ve ark.'ı (2007), ebelik öğrencilerinin %71,4'ünün, Yücel ve ark.'nın (2017) yaptıkları çalışmada ebelik öğrencilerinin %13,8'inin, Tezel ve Arslan (2002), mezuniyet sonrası öğrencilerin %16,5'inin akademisyen olmak istedikleri bulunmuştur (8.9.12). Ayrıca, Tezel ve Arslan'ın (2002) çalışmasında, öğrencilerin %38,1'inin mezuniyet sonrası eğitimci/öğretmen olarak da çalışmak istedikleri belirtilmiştir (8). Bu çalışmada öğrencilerin neredeyse yarıya yakını (%47,1), lisansüstü eğitim alarak eğitimci ya da akademisyen olarak çalışabileceğini belirtmiştir. Fakat istihdam tercihlerine baktığımızda ilk üç tercihin içinde eğitimci ya da akademisyen olma planlarının yer almadığı görülmektedir. Çalışma sonuçlarındaki farklılıklar, öğrencilerin istihdam planları ile ilgili alanları birden fazla seçilmesiyle ilgili olduğu düşünülmüştür.
Ebelik öğrencilerinin mezuniyet öncesi meslekten memnuniyet ile kendilerini yeterli hissetme konusunda yapılan çalışmalar incelendiğinde; Yüksekol ve ark.'ı (2017) ebelik öğrencilerinin. %57,7'sinin mesleği icra etmede kendini yeterli hissettiği, öğrencilerin %73,1'inin ebeliğin ideal bir meslek olduğunu belirtmiştir (13). Bu çalışma da ise, öğrencilerin neredeyse yarısı (%45,9) ebelik mesleğinden çok memnun olduğunu ve %36,4'ü ise sadece memnun olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin %75,3'ü, ebelik mesleğinin kişilik özelliklerine uygun olduğunu belirtmiştir. Mezuniyet öncesi dönemde mesleğe hazır olduğunu düşünen öğrencilerin oranı % 62,4'dür. Çalışma sonuçları, Yüksekol ve ark.'nın çalışma sonuçlarıyla benzer özelliktedir. Ebelik öğrencilerin çoğunun bu mesleği kendileri için uygun ve ideal bir meslek olarak görmeleri; kendilerinin yeterli ve mesleğe hazır olduklarını hissetmesi mezuniyet sonrası mesleki başarısı için oldukça önemli bir konudur. Bu bağlamda, ebelik öğrencilerinin mesleğe hazır oluşlarını arttırmak için neler yapılması gerektiğine dair çalışmaların yapılması eğitimcilere yol gösterici olacaktır.

SONUÇ

Ebelik öğrencilerinin çoğunun, ebelik mesleğini isteyerek seçtiği ve mezun olduktan sonra koruyucu sağlık hizmetlerinin yürütüldüğü birinci basamak sağlık hizmetlerinde çalışmayı planladıkları saptanmıştır. Mesleği seçme nedenleri olarak; öğrencilerin çoğu "ebelik mesleğini" yapmak istediklerini için bölümü tercih ettiği; bunun yanında iş bulma kolaylığı, ailenin isteği ve puanın yetmesinin de etkileyen diğer önemli faktörler olduğu bulunmuştur. Ebelik bölümü son sınıf öğrencilerinin mezuniyet sonrası istihdam alanı olarak ilk üç tercihini, kendi görev tanımlarına uyan ve aktif ebelik bakımının verildiği sağlık alanları oluşturmuştur. Bunun yanında, birinci basamak sağlık hizmetlerinde düzenli bir iş yaşamının olması, gece nöbetlerinin olmaması; sözleşmeli personel olarak çalışarak biraz daha iyi ücret alma şansının olması da bu tercih oranını arttırmış olabileceği düşünülmüştür. Öğrenci ebelerin mezuniyet sonrası, birinci basamak sağlık hizmetlerinde çalışmak isteme nedenlerinin belirlenmesi için bu kararlarını etkileyen faktörlerin incelenmesi önerilebilir. Ebelik öğrencilerinin üçüncü basamak sağlık hizmetlerinde çalışmak istemediği bulunmuştur. Bunun nedeninin, ebelerin birinci ve ikinci basamak sağlık hizmetlerinde daha aktif ve bağımsız rol almaları ile ilgili olabileceği düşünülmüştür. Günümüzde, teknoloji sayesinde bilgiye ulaşımın hızlı ve kolay olması nedeniyle öğrenciler mesleği tanıyarak ve isteyerek tercih edebilmektedir. Mesleki eğitimde, öğrencilerin mesleki memnuniyeti ve sevgisi mezuniyet sonrası kendi alanlarında çalışmak istemesiyle doğrudan orantılıdır. Buna bağlı olarak lisans

eğitiminde verilen eğitimin kalitesi öğrencilerin memnuniyetini ve mesleğe hazır olmalarını arttıracaktır. Bireylerin kendi isteğiyle mesleğini seçmiş olması verilen hizmetin kalitesini arttıracaktır. Bu bağlamda, yanlış mesleki kararları azaltmak için lisans eğitimini almak isteyen öğrencilere meslek tanıtımlarının planlanması; lisans eğitimine yeni başlayan öğrenciler için ise oryantasyon eğitimlerin yapılması önerilebilir.

KAYNAKLAR

1. Bilgin Z, Ocakçı AF. Ebelik öğrencilerinde mesleki güdülenme. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi. 2011;14(3): 40-46.
2. Sarıkaya T, Khorshıd L. Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen etmenlerin incelenmesi: üniversite öğrencilerinin meslek seçimi. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. 2009;7(2);393-423.
3. Yurtsal BZ, Biçer S, Duran Ö, Şahin A, Arslan M, Yavrucu ÖK. Sağlık bilimleri fakültesi ebelik 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin mesleğe ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi. 2014; 2 (2):15-25.
4. Huicho L, Molina C, Diez-Canseco F, Lema C, Miranda JJ, Huayanay-Espinoza CA, Lescano AG. Factors behind job preferences of Peruvian medical, nursing and midwifery students: a qualitative study focused on rural deployment. Human Resources For Health. 2015; 13(90):1-11
5. Feijen-de Jong EI, Kool L, Jansen DEMC. Perceptions of nearly graduated fourth year midwifery students regarding a 'good midwife' in the Netherlands. Midwifery.2017; 50: 157–162.
6. İnce S, Khorshid L. Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin belirlenmesi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi. 2015;18(3):163-71.
7. Erkal Sİ, Yalçın AS, Sancar B. Ankara üniversitesi sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin ebelik ve hemşirelik bölümlerini seçme nedenleri. Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi. 2012; s:73-90.
8. Tezel A, Arslan S. Erzurum sağlık yüksekokulu 1. Sınıf öğrencilerinin mesleklerini seçmeye ve mesleğe ilişkin görüşleri. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2002; 5(2):1-7.
9. Yücel U, Oran NT, Yüksel E. Ebelik öğrencilerinin meslek ile ilgili görüşlerinin ve mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri kurumların değerlendirilmesi. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 2017; 6(4): 69-76.
10. Atasoy I, Ermin C. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin mesleklerine bakış açısının incelenmesi. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi. 2016; 6(2): 83-91
11. Borrelli, SE. What is a good midwife? Insights from the literature. Midwifery 2014;30: 3–10.
12. Karaoğlu L, Çelebi E, Pehlivan E. Nursing, midwifery and health officer programs undergraduate students' attitudes towards their future career: motivating/demotivating professional characteristics and career preferences. İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi. 2007; 14(4) 219-225.
13. Yüksekol ÖD, Duman M, Koç Ö, Yeşil G, Yakkan F. Karararslan B. Ebelik öğrencilerinin mesleğe bakış açıları ve gelecekten beklentilerinin belirlenmesi. 4. Uluslararası, 8. Ulusal Ebelik Öğrenci Kongresi, Biruni Üniversitesi, 20-22 Nisan 2017, Bildiri Kitabı (Poster): 132.
14. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), İşgücü İstatistikleri 2017 Raporu. http://www.tuik.gov.tr/HbGetirHTML.do?id=24634 (Erişim: Kasım 2017)
15. Türkiye istatistik Kurumu (TÜİK), İşgücü İstatistikleri 2014 İstatistik Raporu. http://tuik.gov.tr/basinOdasi/haberler/2015_13_20150319.pdf (Erişim: Kasım 2017)

http://edergi.cbu.edu.tr/ojs/index.php/cbusbed isimli yazarın CBU-SBED başlıklı eseri bu Creative Commons Alıntı-Gayriticari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

